
ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19

Съвет на Европа

Европейски комитет за предотвратяване на изтезанията
и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание
(КПИ)

ПРИНЦИПИ ОТНОСНО ТРЕТИРАНЕТО НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА ЛИЦА В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ КОРОНАВИРУСНАТА БОЛЕСТ (COVID-19)

Издадени на 20 март 2020 г.

(неофициален превод)

Пандемията, предизвикана от коронавирусната болест (COVID-19), създаде извънредни обстоятелства за властите на всички страни – членки на Съвета на Европа. Налице са специфични и екстремни предизвикателства за персонала, работещ в различните места за лишаване от свобода, в това число полицейските арести, пенитенциарните институции, центровете за задържане на имигранти, психиатричните болници и домовете за социални грижи, както и в различните новосъздадени учреждения/зони, където са настанени лица, поставени под карантина. Въпреки че признава ясният императив за предприемане на твърди действия за борба с COVID-19, КПИ напомня на всички включени страни за абсолютния характер на забраната за изтезания и за нечовешко или унижително отнасяне. Превантивните мерки в никакъв случай не трябва да водят до нечовешко или унижително отношение към лицата, лишени от свобода. Според КПИ всички релевантни държавни институции в рамките на Съвета на Европа, отговорни за лицата, лишени от свобода, трябва да прилагат следните принципи.

1) Основният принцип трябва да бъде – да се предприемат всички възможни действия за защита на здравето и безопасността на всички лишени от свобода лица. Предприетите действия следва да включват и опазване на здравето и безопасността на персонала.

2) Насоките на Световната здравна организация (СЗО) за борба с пандемията, както и националните здравни и клинични насоки, съответстващи на международните стандарти, трябва напълно да се спазват и прилагат във всички места за лишаване от свобода.

3) Трябва да бъде увеличен и подкрепен наличният персонал, който следва да получава всякаква възможна професионална подкрепа, защита и безопасност за здравето, както и необходимото обучение, така че да може да продължи да изпълнява задачите си в местата за лишаване от свобода.

4) Всяка ограничителна мярка, предприета спрямо лицата, лишени от свобода, с цел предотвратяване на разпространението на COVID-19, трябва да има правно основание и да бъде наложителна, съразмерна, спазваща човешкото достойнство и ограничена във времето. Лицата, лишени от свобода, трябва да получават изчерпателна информация за всички подобни мерки на език, който те разбират.

5) Поради това, че близкият личен контакт благоприятства разпространението на вируса, съответните органи трябва да положат съгласувани усилия за прибягване до алтернативи на лишаването от свобода. Такъв подход е наложителен, особено в ситуации на пренаселеност. Освен това органите трябва да използват по-широко алтернативи на задържането под стража; намаляване на присъди, предсрочно освобождаване и пробация; преоценка на необходимостта от продължаване на принудителното настаняване на пациенти с психически заболявания; когато е подходящо, освобождаване на обитателите на домове за социални грижи и полагаането на грижи за тях в домашна среда; и избягване, доколкото е възможно, задържане на мигранти.

6) При предоставянето на здравни грижи ще се изисква специално внимание към специфичните нужди на задържаните лица, особено по отношение на уязвимите и/или рисковите групи като

по-възрастни лица и лица с предходни здравословни проблеми. Това, освен всичко останало, включва скрининг за COVID-19 и интензивно лечение, ако такова е необходимо. Едновременно с това задържаните лица трябва да получават допълнителна психологическа подкрепа от персонала.

7) Макар да е законно и разумно да се преустановят несъществени дейности, основните права на задържаните лица по време на пандемията трябва напълно да се спазват. Това включва по-специално правото да се поддържа адекватна лична хигиена (включително достъп до топла вода и сапун) и правото на ежедневен достъп до престой на открито (най-малко един час). Освен това всички ограничения за контакт с външния свят, включително свижданията, трябва да бъдат компенсирани чрез увеличаване на достъпа до алтернативни средства за комуникация (като телефон или интернет телефония).

8) В случаите на изолация или поставяне под карантина на задържано лице, което е заразено или за което има съмнение, че е заразено от вируса SARS-CoV-2, на лицето трябва да се осигурява смислен човешки контакт всеки ден.

9) Основните предпазни мерки срещу малтретирането на лицата в местата за лишаване от свобода от страна на служителите на реда (достъп до адвокат, достъп до лекар, уведомяване за задържане/лишаване от свобода) трябва напълно да се спазват при всички обстоятелства и по всяко време. Предпазни мерки (като например изискване лица със симптоми да носят защитни маски) може да са подходящи при някои обстоятелства.

10) Мониторингът от независими органи, включително от националните превантивни механизми и КПИ, остава основна гаранция срещу малтретирането на задържаните лица. Държавите следва да продължат да гарантират на органите за мониторинг достъп до всички места за лишаване от свобода, включително до местата, в които лицата се поставят под карантина. Наблюдаващите органи обаче трябва да предприемат всички предпазни мерки за спазване на принципа „не вреди“, по-специално в случаите, когато става въпрос за възрастни хора и за лица с предходни здравословни проблеми.